ТРЕНІНГОВИЙ ЦЕНТР ПРОКУРОРІВ УКРАЇНИ

БЕЗОПЛАТНА ПРАВНИЧА ДОПОМОГА

Funded by the European Union

PRAVO-JUSTICE

EXPERTISE FRANCE GROUPE AFD

**РОЗГЛЯД СПРАВ ПРО МІЖНАРОДНІ ЗЛОЧИНИ:
ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ**

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ. ЗАГАЛЬНІ ПРАВОВІ РАМКИ. СПРАВА МТКЮ «ПРОКУРОР ПРОТИ СТАНІСЛАВА ГАЛІЧА»

Вебінар № 3

4 червня 2025

Вступне тестування

Презентація навчальної справи 3

Рішення МТКЮ IT-98-29-T у справі «Прокурор проти Станіслава Галіча» від 5 грудня 2003 р.

Стаханова Анна

Головна експертка Проєкту ЄС «Право-Justice» з питань відповідальності за міжнародні злочини

ТРЕНІНГОВИЙ ЦЕНТР ПРОКУРОРІВ УКРАЇНИ
БЕЗОПЛАТНА ПРАВНИЧА ДОПОМОГА
Funded by the European Union
PRAVO-JUSTICE
EXPERTISE FRANCE GROUPE AFD

Станіслав Галіч

Станіслав Галіч (народився 12 березня 1943 року) — боснійський сербський військовий і колишній командувач **Сараєво-Романійського корпусу (СРК)** Армії Республіки Сербської (ВРС) під час війни в Боснії і Герцеговині.

Галіч народився в селі Голеш, що в муніципалітеті Баня-Лука, Боснія і Герцеговина. До початку війни він був офіцером Югославської народної армії. 7 вересня 1992 року він став командувачем Сараєвсько-Романійського корпусу (Sarajevsko-romanijski korpus), підрозділу ВРС, який здійснював облогу Сараєво, столиці Боснії і Герцеговини. Галіч залишався командувачем СРК до 10 серпня 1994 року, коли його замінив Драгомир Мілошевич.

ТРЕНІНГОВИЙ ЦЕНТР ПРОКУРОРІВ УКРАЇНИ
БЕЗОПЛАТНА ПРАВНИЧА ДОПОМОГА
Funded by the European Union
PRAVO-JUSTICE
EXPERTISE FRANCE GROUPE AFD

У 1998 році Міжнародний кримінальний трибунал колишньої Югославії висунув Галічу обвинувачення на підставі індивідуальної відповідальності за вбивства; інші нелюдські дії, крім вбивств; злочини проти людяності; залякування цивільного населення, напади на цивільних осіб та порушення законів і звичаїв війни.

Обвинувальний акт був засекречений до арешту Галіча британськими спецпризначенцями 20 грудня 1999 року.

5 грудня 2003 року суд над Галічем закінчився винесенням вироку та засудженням до 20 років ув'язнення за обстріли і снайперські атаки в Сараєво.

Галіч оскаржив вирок. 30 листопада 2006 року його апеляція була відхилена, а апеляційна палата продовжила термін ув'язнення з 20 років до довічного позбавлення волі. Він був доставлений до Німеччини для відбування покарання.

ТРЕНІНГОВИЙ ЦЕНТР ПРОКУРОРІВ УКРАЇНИ
БЕЗОПЛАТНА ПРАВНИЧА ДОПОМОГА
Funded by the European Union
PRAVO-JUSTICE
EXPERTISE FRANCE GROUPE AFD

Обвинувачення стверджує, що генерал Галіч несе індивідуальну кримінальну відповідальність за статтями 7(1) та 7(3) Статуту за його дії та бездіяльність, пов'язані зі злочином терору (пункт 1), нападами на цивільних осіб (пункти 4 та 7), вбивствами (пункти 2 та 5) та нелюдськими діями (пункти 3 та 6), вчиненими проти цивільних осіб у місті Сараєво.

Стаття 5 Статуту МТКЮ - **Злочини проти людяності**
Міжнародний трибунал має право притягати до відповідальності осіб, винних у вчиненні таких злочинів під час збройного конфлікту, **незалежно від його міжнародного чи внутрішнього характеру**, спрямованих проти будь-якого цивільного населення:

(a) вбивство;
(b) винищення;
(c) поневолення;
(d) депортація;
(e) ув'язнення;
(f) катування;
(g) зґвалтування;
(h) переслідування за політичними, расовими та релігійними мотивами;
(i) інші нелюдські дії.

ТРЕНІНГОВИЙ ЦЕНТР ПРОКУРОРІВ УКРАЇНИ
БЕЗОПЛАТНА ПРАВНИЧА ДОПОМОГА
Funded by the European Union
PRAVO-JUSTICE
EXPERTISE FRANCE GROUPE AFD

- *Загальна інформація щодо конфлікту*
- ***Сараєво:*** *збройний конфлікт та військове оточення*
- *Чи відбувалась* ***кампанія*** *снайперських та артилерійських обстрілів з боку сил СРК проти цивільного населення?*

  Райони: Грабовіца, Грасно, Аліпасіно, Добриня
- ***Командна відповідальність vs відповідальність командира****: система підзвітності, система контролю, ефективність командування, чи міг Галіч покарати підлеглих? Чи знав Галіч про злочини? Його реакція на протести (в т.ч. ООН – UNPROFOR)*
- *Чи вжив Галіч розумних заходів, знаючи про злочини?*
- *Чи діяв Галіч та його підлеглі на виконання плану?*

Аргумент захисту про **відсутність письмових наказів**, які б підтверджували, що генерал Галіч віддавав накази стріляти по цивільному населенню в Сараєво, не є переконливим.

По-перше, як зазначено в частині II цього Рішення в розділі про право, що стосується статті 7 Статуту, **наказ не обов'язково повинен мати певну форму**, він може бути відданий у найрізноманітніших формах.

По-друге, Судова палата отримала достовірні докази того, що усні накази щодня віддавалися генералом Галічем або командуванням під час брифінгів СРК. Свідчення свідка DP35 та свідка AD про те, що усні накази командування СРК не були чимось незвичайним, підтверджуються свідченнями багатьох інших свідків про те, що генерал Галіч завершував свої ранкові та вечірні брифінги в командуванні корпусу, віддаючи усні інструкції та накази своїм підлеглим.

ТРЕНІНГОВИЙ ЦЕНТР ПРОКУРОРІВ УКРАЇНИ
БЕЗОПЛАТНА ПРАВНИЧА ДОПОМОГА
Funded by the European Union
PRAVO-JUSTICE
EXPERTISE FRANCE GROUPE AFD

Оцінка протоколу судового розгляду також чітко вказує на те, що хоча генерал Галіч час від часу закликав зменшити вогонь по цивільному населенню Сараєво, **коли до цього спонукали дії ззовні**, в інший час він також **мав намір обстрілювати прямим або невибірковим вогнем** цивільних осіб і цивільне населення міста Сараєво з **метою поширення терору** серед цивільного населення Сараєво.

Визнавши генерала Галіча винним у злочинах, доведених під час судового розгляду за статтею 7(1) Статуту (**індивідуальна кримінальна відповідальність**), судді не вважає за необхідне висловлюватися щодо того, чи є генерал Галіч сукупно винним за статтею 7(3) Статуту (**командна відповідальність**).

Генерал Галіч обвинувачується у **злочині терору** (пункт 1) і **нападах на цивільне населення** (пункти 4 і 7) як **порушення законів та звичаїв війни**, а також у **вбивствах** (пункти 2 і 5) і **нелюдських діях** (пункти 3 і 6) як **злочинах проти людяності** на підставі кампанії снайперських обстрілів, що проводилася обвинуваченим протягом періоду, визначеного в обвинувальному акті.

Як зазначено в частині II цього Рішення в розділі «Сукупність вироків» (кумулятивні вироки), не допускається винесення кількох обвинувальних вироків на підставі однієї і тієї ж злочинної поведінки за напади на цивільних осіб і за злочин терору, якщо останній доведено.

- **Обвинувачення**: Генерал Галіч повинен отримати «**довічне ув'язнення** за скоєні злочини». На думку обвинувачення, тяжкість злочинів, доведених під час судового розгляду, підтверджується великою кількістю жертв, ступенем моральних і фізичних страждань жертв і тих, хто вижив. Обвинувачення підкреслює, що генерал Галіч, безумовно, не відмовлявся «проводити кампанію, яка тривала під його командуванням близько 23 місяців», і наполягає на тому, що злочини не були скоєні «в запалі бою або з невеликим запасом часу для обдумування їх наслідків. Скоріше, це були триваючі злочини, в яких його mens rea оновлювалася щодня».

- **Захист**: практика винесення вироків у колишній Югославії свідчить про те, що найсуворішим покаранням, яке Трибунал міг би винести у цій справі, було б покарання у вигляді **20 років позбавлення волі**. Захист також стверджує, що Судова палата «повинна подбати про індивідуалізацію вироку щодо Обвинуваченого», який був «професійним солдатом, який повинен виконувати накази», «виконував свої обов'язки командира корпусу відповідно до правил військової служби» та «вжив усіх заходів для запобігання діяльності воєнізованих формувань з метою уникнення або зменшення можливості подій, які б порушували закони та звичаї війни». Захист стверджує, що, оскільки поведінка генерала Галіча в період пред'явлення обвинувачення була спрямована на співпрацю з UNPROFOR, йому було «запропоновано подати у відставку». Захист також стверджує, що генерал Галіч з повагою ставився до національності та релігії інших людей, і підкреслює, що, хоча генерал Галіч був заарештований у «жорстокий» спосіб, він повністю співпрацював з міжнародними органами влади в Боснії і Герцеговині.

Вихідне тестування

Дякую за увагу!

Ця презентація підготовлена за фінансової підтримки Європейського Союзу. Її зміст є виключною відповідальністю Проєкту ЄС «Право-Justice» та не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу.

ТРЕНІНГОВИЙ ЦЕНТР ПРОКУРОРІВ УКРАЇНИ

БЕЗОПЛАТНА ПРАВНИЧА ДОПОМОГА

Funded by the European Union

PRAVO-JUSTICE

EXPERTISE FRANCE GROUPE AFD